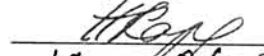

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар БДУКМ

 Н.У.Карчэўская

 2024 г.

Рэгістрацыйны № ВД- 6-84-1/эвуч.

ГІСТАРЫЧНАЕ КРАЯЗНАЎСТВА

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:*

6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі АСВА 6-05-0322-03-2023 па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны, зацверджанага пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 21.08.2023 №274, вучэбных планаў БДУКМ па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны

СКЛАДАЛЬНІК:

А. А. Трусаў, дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ўстанова адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

А. В. Вайцэховіч, загадчык аддзела Сярэдніх вякоў і Новага часу дзяржаўнай навуковай установы “Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі”, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Я. Л. Краснова, вядучы навуковы супрацоўнік дзяржаўнай навуковай установы “Цэнтр сістэмнага аналізу і стратэгічных даследаванняў” Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, кандыдат культуралогіі

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыка-культурнай спадчыны ўстанова адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 6 ад 25.01.2024 г.)

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстанова адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 4 ад 10.04.2024)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Модуль “Спецыяльныя гістарычныя дысцыпліны-1” складаецца з вучэбных дысцыплін “Гістарычнае краязнаўства”, “Археалогія”, “Нумізматыка”, “Геральдыка” і “Крыніцазнаўства”. Дадзеная вучэбная праграма прызначана для вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Гістарычнае краязнаўства”.

Гістарычнае краязнаўства – гэта навуковае вывучэнне рэгіянальнай гісторыі і гісторыка-культурнай спадчыны, жыцця і дзейнасці выдатных асоб, якія ўнеслі адметны ўклад у палітыку, эканоміку, літаратуру і мастацтва.

Гістарычнае краязнаўства з’яўляецца адным з важнейшых сродкаў адукацыі і выхавання чалавека. Краязнаўчая работа і яе матэрыялы ўплываюць на павышэнне якасці адукацыі, спрыяюць патрыятычнаму і эстэтычнаму выхаванню навучэнцаў, усебаковаму росту і развіццю іх здольнасцей, фарміраванню практычных навыкаў і ўменняў праводзіць самастойныя навуковыя даследаванні. Гістарычнае краязнаўства з’яўляецца неад’емнай складаючай дзейнасці музея і працы музейных супрацоўнікаў.

Мэта вучэбнай дысцыпліны – сфарміраваць у студэнтаў прафесійныя арыентацыі ў сферы гістарычнага краязнаўства, асвятленне пытанняў гістарычнага краязнаўства – грамадскага навуковага руху, скіраванага на ўсебаковае пазнанне краю і далучэння мясцовага насельніцтва да актыўнага ладу жыцця.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

- падрыхтаваць будучых музейных спецыялістаў да самастойнай гісторыка-краязнаўчай работы;
- раскрыць змест асноўных этапаў гісторыка-краязнаўчага пазнання Беларусі;
- вызначыць і акрэсліць асноўныя катэгорыі гісторыка-краязнаўчых крыніц;
- пазнаёміць студэнтаў з гісторыка-культурнай спадчынай Беларусі;
- сфарміраваць ў іх беражлівыя адносіны да гісторыка-культурных каштоўнасцей;
- азнаёміцца з дзейнасцю рэгіянальных краязнаўчых музеяў.

Змест вучэбнай дысцыпліны раскрывае аб’ект, прадмет і метады гістарычнага краязнаўства, паказвае сацыяльна-культурную краязнаўчую дзейнасць як сферу практыкі, вызначае галіну гістарычнага краязнаўства як частку сацыякультурнай прасторы, характарызуе краязнаўчы музей як сацыяльны інстытут. Даецца характарыстыка краязнаўчага музея як навукова-даследчай і навукова-асветніцкай установы.

У выніку засваення вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны:

умець:

аналізаваць ва ўзаемасувязі развіццё краязнаўства, археалогіі, этналогіі, гісторыі Беларусі, нумізматыкі і іншых дапаможных гістарычных дысцыплін;

– выкарыстоўваць атрыманыя веды пры апрацоўцы музейных фондаў і фармаванні адпаведных музейных экспазіцый.

валодаць:

– эфектыўнымі педагогічнымі метадыкамі і тэхналогіямі, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння задач;

– асноўнымі метадычнымі прыёмамі краязнаўчай навукі;

– метадыкай пошуку і апісання археалагічных помнікаў.

ведаць:

– асноўныя тэорыі грамадскага развіцця ў адпаведнасці з фармацыйным і цывілізацыйным падыходамі;

– вядомых навукоўцаў краязнаўчых даследаванняў Беларусі;

– асноўныя этапы фарміравання беларускай краязнаўчай навукі;

– краязнаўчую перыядызацыю і характарыстыку асноўных перыядаў гісторыі Беларусі.

умець:

Зместам вучэбнай дысцыпліны прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый:

СК-4 Прымяняць метады і дасягненні археалогіі, рэлігіязнаўства і спецыяльных гістарычных дысцыплін для выяўлення, крытычнага аналізу і інтэрпрэтацыі музейных крыніц, вызначэння агульнага і асаблівага ў развіцці сусветных рэлігій;

СК-5 Планаваць і выконваць работу па бягучым і перспектыўным камплектаванні музейных калекцый, іх уліку і выкарыстанні ў экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці ў адпаведнасці з прававымі нормамі і прынцыпамі музейнай этыкі.

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне студэнт павінен не толькі набыць тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свій каштоўнасна-асабасны, духоўны патэнцыял сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў сацыяльна-культурным жыцці краіны.

Вучэбная дысцыпліна “Гістарычнае краязнаўства” ўзаемазвязана з такімі вучэбнымі дысцыплінамі як “Гісторыя Беларусі”, “Археалогія”, “Усеагульная гісторыя”.

У працэсе навучання прадугледжана актуалізацыя міжпрадметных сувязей па вучэбным дысцыплінам “Уводзіны ў спецыяльнасць”, “Этналогія”, “Археалогія”, “Гісторыя Беларусі”.

Пры выкладанні вучэбнай дысцыпліны “Гістарычнае краязнаўства” мяркуецца выкарыстоўваць тлумачальна-ілюстрацыйны, даследчы і праблемны метады навучання.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на развіццё творчых навыкаў, пошуку неабходнай інфармацыі з навукова-метадычнай літаратуры, газетных публікацый, радыё- і тэлеінфармацыі, Інтэрнэт-крыніц. Выкарыстоўваецца кантэнт-аналіз крыніц, прысвечаных актуальным

праблемам краязнаўства і дзейнасці музеяў краязнаўчага профілю, на падставе якіх кожны студэнт піша адпаведныя рэфераты.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гістарычнае краязнаўства” прадугледжана ўсяго 104 гадзіны, аўдыторных – 50 гадзін. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: 30 гадзін – лекцыі, 20 гадзін – семінарскія заняткі. Форма правядзення бягучай атэстацыі – вуснае апытанне. Форма правядзення прамежкавай атэстацыі – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Прадмет, мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны “Гістарычнае краязнаўства”. Змест асноўных раздзелаў тэматычнага плана. Сувязь вучэбнай дысцыпліны з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці. Формы навучання і кантролю. Агляд літаратуры па вучэбнай дысцыпліне.

Раздзел I. Тэарэтычныя асновы гістарычнага краязнаўства.

Тэма 1. Краязнаўства як навуковая і вучэбная дысцыпліна

Паняцце краязнаўства. Этымалогія тэрміна. Суадносіны беларусазнаўства, радзімазнаўства і краязнаўства. Краязнаўства як навуковая і вучэбная дысцыпліна. Аб’ект і прадмет краязнаўства як комплекснай дысцыпліны. Праблематыка краязнаўства. Метады краязнаўства, сутнасць краязнаўчага метада. Комплекснае і галіновае краязнаўства. Формы арганізацыі краязнаўчай работы ў краіне.

Тэма 2. Характарыстыка гісторыка-краязнаўчых крыніц

Гісторыка-краязнаўчыя крыніцы і іх тыпы. Заканадаўчыя помнікі, актавыя матэрыялы, эканоміка-геаграфічныя і гаспадарчыя апісанні як крыніцы гісторыка-краязнаўчай інфармацыі.

Інфармацыя краязнаўчага характару ў летапісах XII – XIV стст. і беларуска-літоўскіх летапісах. Мемуарная літаратура як гісторыка-краязнаўчая крыніца і праблемы яе рэпрэзентатыўнасці. Дзённікі замежных паслоў, успаміны і літаратурна-публіцыстычныя творы. Асаблівасці гісторыка-краязнаўчых апісанняў у мастацкай літаратуры.

Дзейнасць Мікалая Улашчыка і Адама Мальдзіса.

Картаграфічныя крыніцы. Інфармацыя краязнаўчага характару на старажытных картах (мапах).

Даведачныя выданні розных тыпаў як гісторыка-краязнаўчая крыніца. Перыядычны друк у сістэме крыніц вывучэння краю. Адлюстраванне гісторыка-краязнаўчай праблематыкі ў перыядычным друку.

Тэма 3. Гістарычнае краязнаўства як галіна агульнага краязнаўства

Азначэнне, аб’ект і прадмет гістарычнага краязнаўства. Метады гістарычнага краязнаўства. Праблематыка гістарычнага краязнаўства. Сацыяльныя функцыі гістарычнага краязнаўства. Месца гістарычнага краязнаўства ў сістэме гістарычных і культуралагічных дысцыплін. Роля гістарычнага краязнаўства ў рашэнні адукацыйных задач, яго значэнне для фарміравання і выхавання асобы і гістарычнай свядомасці нацыі.

Раздзел II. Гістарычнае краязнаўства Беларусі ў XVIII – XIX ст.
Тэма 4. Гістарычнае краязнаўства ў другой палове XVIII – пачатку XIX ст.

Пачатак навуковага асэнсавання значнасці гісторыка-краязнаўчых даследаванняў. Характар гісторыка-краязнаўчых даследаванняў Беларусі ў XVIII ст.

Сацыяльна-палітычная сітуацыя ў Беларусі ў азначаны перыяд. Краязнаўчая дзейнасць пасля далучэння Беларусі да Расійскай імперыі. Гісторыка-краязнаўчыя даследаванні Беларусі ў межах экспедыцый расійскіх вучоных і дзяржаўных дзеячоў.

Грамадская цікавасць да гісторыі роднага краю ў пачатку XIX ст. Уплыў Віленскага універсітэта на разгортванне гісторыка-краязнаўчага вывучэння Беларусі.

Выданне беларускіх старажытных дакументаў. Дзейнасць М. П. Румянцава, І. І. Грыгаровіча, І. М. Даніловіча і інш.

Краязнаўчая дзейнасць Т. Я. Нарбута і З. Я. Даленгі-Хадакоўскага.

Тэма 5. Гістарычнае краязнаўства ў другой трэці – сярэдзіне XIX ст.
(1825 – 1861 гг.)

Гісторыка-краязнаўчая праблематыка ў творах беларускіх паэтаў пачатку XIX ст. Дзейнасць таварыстваў філаматаў і філарэтаў у справе вывучэння і папулярызацыі беларускай гістарычнай спадчыны.

Сітуацыя на Беларусі пасля паўстання 1830 – 1831 гг. Змена паланізацыі на русіфікацыю.

Рускае геаграфічнае таварыства і яго дзейнасць у галіне гісторыка-краязнаўчага вывучэння Беларусі.

Уплыў еўрапейскіх гістарычных дасягненняў на развіццё гістарычнага краязнаўства і гістарычнай думкі ў Беларусі. Гісторыка-краязнаўчая праца І. Кулакоўскага, А. Рypінскага, Р. А. Друцкага-Падбярэзскага, М. Балінскага і інш. Вывучэнне асобных рэгіёнаў Беларусі І. Б. Ярашэвічам, Р. С. Зянькевічам, К. А. Гаворскім і інш.

Краязнаўчая дзейнасць братоў К. П. Тышкевіча і Я. П. Тышкевіча, А. К. Кіркора, У. Сыракомлі, П. М. Шпілеўскага, М. В. Без-Карніловіча і інш.

Тэма 6. Гістарычнае краязнаўства ў другой палове XIX ст.
(1861 – 1900 гг.)

Пашырэнне кола навуковых таварыстваў, што займаліся гісторыка-краязнаўчымі даследаваннямі. Гісторыка-краязнаўчая дзейнасць губернскіх статыстычных камітэтаў і іх публікацыі гісторыка-краязнаўчага зместу. Заснаванне таварыстваў па вывучэнні асобных рэгіёнаў Беларусі. Дзейнасць археалагічных і археаграфічных камісій, таварыстваў, якія існавалі пад патранатам царквы і іншых арганізацый.

Стварэнне Паўночна-Заходняга аддзела Рускага геаграфічнага таварыства, яго экспедыцыі па вывучэнні Беларусі і выдавецкая дзейнасць. Узнікненне краязнаўчых арганізацый па даследаванні Беларусі за яе межамі.

Выданне зборнікаў дакументаў і матэрыялаў “Віцебская даўніна”, “Мінская даўніна” і інш. Публікацыя гісторыка-краязнаўчых матэрыялаў і даследаванняў у перыядычным друку.

Краязнаўчая дзейнасць А. М. Семянтоўскага, Ю. Крачкоўскага, А. П. Сапунова, Е. Р. Раманава, Д. І. Даўгялы і іншых. З’яўленне каштоўных прац па гісторыі, эканоміцы, этнаграфіі, мовазнаўству і культуры Беларусі.

Раздзел III. Гістарычнае краязнаўства Беларусі ў XX – пачатку XXI стст.

Тэма 7. Гістарычнае краязнаўства Беларусі ў пачатку XX ст.

(1900 – 1921 г.)

З’яўленне аматарскага краязнаўства. Пашырэнне краязнаўчых даследаванняў на месцах. Удзел навучэнцаў у правядзенні гісторыка-краязнаўчых даследаванняў.

Стварэнне музеяў і фарміраванне гісторыка-краязнаўчых калекцый.

Працы А. С. Дэмбавецкага, М. В. Доўнар-Запольскага, Я. Р. Карскага, М. Я. Нікіфароўскага і іншых.

Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. і яе ўплыў на беларускае краязнаўства. Роля “Нашай Нівы” і выдавецтва “Загляне сонца і ў наша ваконца”. Першая сусветная вайна. Бежанства як нацыянальная катастрофа.

Адраджэнне краязнаўчага руху ў Беларусі у перыяд пасля Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г. Дзейнасць таварыства “Папараць-кветка”, Смалярскага гуртка радзімазнаўства і інш. Арганізацыя краязнаўчых аб’яднанняў пры навучальных і навуковых установах.

Тэма 8. Гістарычнае краязнаўства БССР (1921 – 1941 гг.). Краязнаўства Заходняй Беларусі (1921 – 1939 гг.)

Стварэнне і дзейнасць Цэнтральнага бюро краязнаўства (ЦБК) і яго роля ў распаўсюджванні гістарычнага краязнаўства. Развіццё краязнаўчай думкі (М. І. Каспяровіч, Д. М. Васілеўскі і інш.). Распрацоўка статутаў краязнаўчых арганізацый.

Буйнейшыя асяродкі гістарычнага краязнаўства ў Беларусі. Стварэнне краязнаўчых музеяў.

Часопіс “Наш край”. Выданне неперыядычных краязнаўчых зборнікаў на месцах. Пытанні гістарычнага краязнаўства на старонках дзяржаўных перыядычных выданняў.

Згортванне краязнаўчага руху ў 1930-я гг. Спыненне дзейнасці ЦБК. Ліквідацыя краязнаўчых арганізацый. Лёсы выдатных краязнаўцаў.

Гістарычнае краязнаўства ў Заходняй Беларусі. Асноўныя арганізацыйныя формы заходнебеларускага краязнаўчага руху, іх мэтавая накіраванасць і ідэалагічныя устаноўкі. Дзейнасць Польскага краязнаўчага таварыства.

Роля Віленскага ўніверсітэта ў развіцці заходнебеларускага краязнаўства.

Мясцовыя краязнаўчыя аб’яднанні. Стварэнне краязнаўчых музеяў на тэрыторыі Заходняй Беларусі.

Гісторыка-краязнаўчае вывучэнне Заходняй Беларусі навуковымі таварыствамі.

Даследаванні краязнаўчага зместу Р. Гарашкевіча, Ч. Пяткевіча, С. Адлянцкага-Пачобута і інш. Краязнаўчая спадчына Я. Булгака і Я. Драздовіча.

Перыядычныя краязнаўчыя выданні ў Заходняй Беларусі.

Тэма 9. Гістарычнае краязнаўства Беларусі ў другой палове ХХ ст. (1945 – 1991 гг.)

Развіццё краязнаўчай работы ў пасляваенныя гады. Школьнае і турысцкае краязнаўства, пошукавая праца. Увядзенне краязнаўства ў праграму ВНУ. Стварэнне сеткі краязнаўчых музеяў у абласных і раённых цэнтрах Беларусі.

Стварэнне Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры. “Збор помнікаў гісторыі і культуры Беларусі”.

Дзейнасць Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны, краязнаўчай камісіі Беларускага фонду культуры, Беларускай краязнаўчай асацыяцыі. Аднаўленне работы Беларускага краязнаўчага таварыства (1989).

Краязнаўчая дзейнасць М.І.Ермаловіча, М.А.Ткачова і Г.А.Каханоўскага.

Змены ў палітычным жыцці краіны ў другой палове 1980-х – пачатку 1990-х гг. і іх уплыў на разгортванне гісторыка-краязнаўчых даследаванняў. Краязнаўчая дзейнасць грамадскіх таварыстваў і аб’яднанняў (“Майстроўня” і “Талака” (Мінск), “Паходня” (Гродна), “Гродзенская краязнаўчая асацыяцыя” і інш.) і краязнаўцаў-аматараў (А. М. Белакоза, В. А. Ермалёнка, А. М. Пяткевіча, В. У. Скалабана, Я. С. Пархуты і інш.).

Пытанні гістарычнага краязнаўства на старонках бюлетэня “Помнікі гісторыі і культуры Беларусі”, часопіса “Спадчына”, “Краязнаўчай газеты”, “Беларускай мінуўшчыны”, мясцовых неперыядычных выданняў. Шматтомная серыя кніг “Памяць”.

Тэма 10. Гістарычнае краязнаўства Беларусі на сучасным этапе (1991 – 2023 гг.)

Развіццё школьнага краязнаўства. Стварэнне сеткі школьных краязнаўчых музея.

Гісторыка-краязнаўчая праблематыка на абласных і раённых краязнаўчых канферэнцыях (Магілёў, Гродна, Браслаў, Навагрудак, Слуцк і інш.). Распрацоўка пытанняў мясцовай гісторыі.

Пытанні гістарычнага краязнаўства на старонках перыядычных выданняў: “Звязда”, “Літаратура і мастацтва”, “Культура”, “Наша слова” і “Краязнаўчая газета”. Дзейнасць беларускага фонда культуры. Насценны календар “Родны край”.

Беларускае краязнаўства і валанцёрскі рух.

Беларускае краязнаўства і турызм. Дзяржаўная праграма “Замкі Беларусі”. Рыцарскія турніры і фэсты. Нацыянальны форум “Музеі

Беларусі”. Фэсты экскурсаводаў.

Раздзел IV. Краязнаўчыя музеі Беларусі

Тэма 11. Краязнаўчыя музеі Беларусі ў другой палове XX ст. (1945 – 1991 гг.)

Характарыстыка музейнай сеткі Рэспублікі Беларусь. Тыпы і профілі музеяў.

Пошук краязнаўчых крыніц у музеях. Выкарыстанне калекцый музеяў розных тыпаў ў гісторыка-краязнаўчых даследаваннях. Прыцягненне рэчавых крыніц, кіна-, фота-, фонадакументаў, аўдыя- і відэазапісаў для пашырэння крыніцзнаўчай базы гісторыка-краязнаўчых даследаванняў.

Краязнаўчая дзейнасць музеяў.

Выкарыстанне архіўных фондаў у гісторыка-краязнаўчых даследаваннях. Парадак працы з архіўнымі дакументамі. Этапы пошуку і адбору архіўных дакументаў для гісторыка-краязнаўчых даследаванняў. Выданні дакументальных матэрыялаў.

Тэма 12. Краязнаўчыя музеі Беларусі на сучасным этапе (1991 – 2023 гг.)

Нацыянальны гістарычны музей Беларусі як метадычны і навуковы цэнтр музейнай краязнаўчай дзейнасці нашай краіны. Абласныя краязнаўчыя музеі – рэгіянальныя цэнтры краязнаўства. Школьныя краязнаўчыя музеі. Музеі вышэйшых навучальных устаноў. Выданні рэгіянальных краязнаўчых музеяў. Музейныя будынкі. Краязнаўчая дзейнасць музеяў-запаведнікаў. Закон “Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны і яго рэдакцыі”. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Семінарыя заняткі		
1	Уводзіны	2			
Раздзел I Тэарэтычныя асновы гістарычнага краязнаўства					
2	Тэма 1. Краязнаўства як навуковая і вучэбная дысцыпліна	2		2	Рэфераты, прэзентацыі
3	Тэма 2. Характарыстыка гісторыка-краязнаўчых крыніц.	2			
4	Тэма 3. Гістарычнае краязнаўства як галіна агульнага краязнаўства	2		2	Рэфераты, прэзентацыі
Раздзел II Гістарычнае краязнаўства Беларусі ў XVIII – XIX стст.					
5	Тэма 4. Гістарычнае краязнаўства ў другой палове XVIII – пачатку XIX ст.	2	2		
6	Тэма 5. Гістарычнае краязнаўства ў другой трэці – сярэдзіне XIX ст. (1825 – 1861 гг.)	2		2	Рэфераты, прэзентацыі
7	Тэма 6. Гістарычнае краязнаўства ў другой палове XIX ст. (1861 – 1900 гг.)	2	2	2	Рэфераты, прэзентацыі
Раздзел III Гістарычнае краязнаўства Беларусі ў XX – пачатку XXI стст.					
8	Тэма 7. Гістарычнае краязнаўства Беларусі ў пачатку XX ст. (1900 – 1921 г.)	2	1		
9	Тэма 8. Гістарычнае краязнаўства БССР (1921 – 1941 гг.). Краязнаўства Заходняй Беларусі (1921 – 1939 гг.)	2	1		
10	Тэма 9. Гістарычнае краязнаўства Беларусі ў другой палове XX ст. (1945 – 1991 гг.)	2	2	2	Рэфераты, прэзентацыі
11	Тэма 10. Гістарычнае краязнаўства Беларусі на сучасным этапе (1991 – 2023 гг.)	2	2		
Раздзел IV Краязнаўчыя музеі Беларусі					
12	Тэма 11. Краязнаўчыя музеі Беларусі ў другой палове XX ст. (1945 – 1991 гг.)	2	2		

13	Тэма 12 Краязнаўчыя музеі Беларусі на сучасным этапе (1991 – 2023 гг.)	2	2	2	Рэфераты, прэзентацыі
	Разам	26	14	12	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Григорьев, А.А. География всемирного наследия : учебное пособие для вузов / А. А. Григорьев. - 2-е изд., испр. и доп. - Москва : Юрайт, 2021. - 296, [2] с. : рис. ; 25x16 см. - (Высшее образование). - Библиогр.: с. 283-298.
2. Кулемзин, А.М. Памятники истории культуры и их охрана : учебное пособие для вузов / А. М. Кулемзин. - 2-е изд. - Москва : Юрайт, 2020. - 145, [1] с. ; 24x15 см. - (Высшее образование). - Библиогр. в конце гл., библиогр. в подстроч. примеч. (Издательство Юрайт).
3. Локотко, Александр Иванович. Мелодии и летопись эпох : по страницам истории белорусской культуры / А. И. Локотко ; [ред. Ю. В. Баженов]. - Минск : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2018. - 165, [2] с. : ил., цв. ил. ; 25x25 см. - Библиогр.: с. 166.
4. Марзалюк, І.А. Сімвалы беларускай вечнасці: Гісторыя сімвалаў буларускай дзяржаўнасці / Ігар Марзалюк. – Мінск: Беларусь. 2023.– 320 с.
5. Саітава, В.І. Гісторыя краязнаўства Беларусі: вучэб.дапам. / В.І.Саітава. – Мінск: Бел.дзярж.ун-т культуры і мастацтваў, 2009. – 203 с.

Дадатковая літаратура

1. Алексеев, Л. В. Археология и краеведение Беларуси XVI в. – 30-е гг. XX в. /Л. В. Алексеев; под ред. Б. А. Рыбакова. – Мн.: Беларуская навука, 1996. – 206 с.
2. Аляксееў, Л.В. Гродна і помнікі Панямоння /Л.В.Аляксееў. – Мінск: Беларуская навука, 1996. – 191 с.
3. Археалогія Беларусі: энцыклапедыя. У 2 т. – Мінск: Беларуская энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2009 – 2011. – 496 с.
4. Археалогія і нумізматыка Беларусі. Энцыклапедыя. – Мінск: БелЭн, 1993. – 702 с.,іл.
5. Историческое краеведение Белоруссии: Учеб пособие / [Ваганова А. Н., Загорульский Э. М., Космылёв В. С. и др.]; Под. ред. Э М. Загорульского. – Мн.: Изд-во БГУ, 1980, – 264 с.
6. Карлюкевіч, А.М. Далёкія і блізкія суродзічы: з дзённіка краязнаўцы /Алесь Карлюкевіч. – Мінск: Літаратура і Мастацтва, 2012. – 192 с.
7. Каспяровіч, М. Краязнаўства / М. Каспяровіч. – Мн.: Белдзяржвыдавецтва, 1929. – 159 с.
8. Каханоўскі, Г.А. Археалогія і гістарычнае краязнаўства Беларусі ў XVI – XIX стст. / Г. А. Каханоўскі; навук. рэд. Л. Д. Побаль. – Мн.: Навука і тэхніка, 1984. – 120 с.
9. Лыч, Л. М. Краязнаўства – крыніца ведаў і нацыянальнага сталення / Л. Лыч. – Мн.: Бел. фонд культуры, 2004. – 49 с.
10. Півавар, М. В. Даследчыкі Полацка-Віцебскай даўніны, XVI – 1944 г.: даведнік / М. В. Півавар. – Віцебск: Віцебская абласная друкарня, 2006. –

175 с.

11. Півавар, М.В. Музеі Віцебска на пачатку ХХІ ст. / М.В.Півавар. – Віцебск: УА “ВДУ імя. П.М.Машэрава, 2012. – 180 с.

12. Самусік, А. Ф. Помнікі гісторыі і культуры Беларусі: Вучэбн. дапаможнік / А. Ф. Самусік. – Мн.: БДЭУ, 2004. – 209 с.

13. Сыракомля, У. Вандроўкі па маіх былых ваколіцах: Успаміны, даследаванні, гісторыі і звычаяў / У. Сыракомля; Пер. з польскага, прадм. і камент. К. Цвіркі. – Мн.: Полымя, 1992. – 159 с.

14. Ткачоў, М. А. Старажытны Мсціслаў / М. А. Ткачоў, А. А. Трусаў. – Мінск: Полымя, 1992. – 110 с.

15. Улашчык, М. Краязнаўства: (Нататкі пра бадзянні ў 1924–29 гг.). З рукапіснай спадчыны / М. Улашчык; (Падрыхтоўка тэксту і каментарыі Я. М. Кісялёва, В. У. Скалабана. Рэд. калегія Н. М. Дзятчык і інш. – Мн.: БелНДІДАС – Пейто, 1999. – 158 с.

16. Цішчанка, І. К. Да народных вытокаў: Збіранне і вывучэнне беларускага фальклору ў 50–60-я гг. ХІХ ст. / І. К. Цішчанка. – Мн.: Навука і тэхніка, 1986. – С. 36–64.

17. Шпилевский, П. Путешествие по Полесью и Белорусскому краю / П. М. Шпилевский; [Предислов., текстол. подготов., примеч. и коммент. С. И. Кузнецовой]. – Мн.: Беларусь, 2004. – 250 с.

Пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Вучэбная работа студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў па гісторыі краязнаўства.

Найбольш дзейснымі педагагічнымі метадыкамі і тэхналогіямі, што накіроўваюць студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, садзейнічаюць набыццю вопыту самастойнага вырашэння задач, адносяцца:

- гісторыка-тэматычны падыход;
- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусіі, дыялогі, абмен думкамі і інш.).

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынгавая, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы, вучэбна-метадычныя комплексы. У практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць метадыкі актыўнага навучання, дыскусійныя формы.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, мультымедыя прэзентацый па асобных тэмах вучэбнай дысцыпліны, вывучэння дадатковых крыніц і літаратуры.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на:

- фарміраванне навыкаў пошуку і аналізу розных відаў інфармацыі;
- засваенне, сістэматызацыю і трансляцыю атрыманых ведаў у будучай прафесійнай дзейнасці;
- развіццё дадатковых навукова-даследчых навыкаў.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас лекцыйных і семінарскіх і практычных заняткаў, а таксама падчас правядзення экзамена.